

Стернічук Вікторія
слухач магістерської програми
науковий керівник:
Чорна Неля
д.е.н., професор
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК: ЙОГО РОЛЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ

Процес розвитку підприємства характеризується його прагненням досягти високих результатів діяльності зі збереженням або підвищенням своєї конкурентоспроможності. Сучасні тенденції розвитку та загострення конкурентної боротьби вимагають захисту та оновлення якісних переваг. Підтримати та підвищити конкурентоспроможність можливо шляхом застосування інформації, надати яку може стратегічний управлінський облік.

Управлінський облік – це процес збору, накопичення та аналізу даних, інтерпретація та представлення фінансової та виробничої інформації, яка буде основою для прийняття керівництвом оперативних та стратегічних рішень.

Стратегічний управлінський облік, використовуючи зовнішню і внутрішню інформацію, покликаний забезпечити керівництво підприємства необхідною інформацією для прийняття стратегічних управлінських рішень [5].

В Україні питання управлінського обліку актуалізувалося в роки розвитку ринкових відносин. В цих умовах підприємства стають більш самостійними і від керівників вимагається активізація усіх можливих економічних важелів, але для цього не достатньо лише інформації бухгалтерського обліку. Необхідність впровадження стратегічного управлінського обліку стає очевидним.

Суть управлінського обліку полягає в тому, що він повинен допомогти в процесі визначення типу стратегічних рішень, їх прийняття та використання. Такий облік має враховувати не тільки безпосередньо самі фінансові показники ефективності, але й все, що може на них вплинути в процесі їх досягнення. Іншими словами, ефективність роботи менеджерів на підприємстві не повинна бути виражена тільки у фінансових показниках [4]. Також стратегічний управлінський облік має надавати тільки суттєву інформацію, що пов'язано з браком часу та втратою її актуальності. Система такого обліку повинна бути гнучкою, щоб не лише витримати зміни, а й передбачити їх наслідки.

Організація стратегічного управлінського обліку на підприємстві передбачає використання сукупності внутрішніх і зовнішніх потоків інформації не лише бухгалтерського змісту, а також і від інших структурних підрозділів, таких як: відділ маркетингу, відділ ризик-менеджменту тощо.

Організаційне забезпечення функціонування управлінського обліку передбачає перерозподіл ролей між службами (відділами), що належать до інформаційного розрізу організаційної структури управління підприємством, на користь управлінського обліку:

- визначення функцій підрозділів, взаємозв'язків з іншими підрозділами підприємства: проектування систем комунікацій, що забезпечують координацію і контроль. Причому мова йде не тільки про взаємодію структур, що виконують функції управлінського обліку, але і всіх структур, залучених до формування та використання інформаційних потоків;

- визначення рівнів управління; розподіл повноважень і відповідальності персоналу, підбір фахівців відповідної кваліфікації, складання посадових інструкцій; підготовка і перепідготовка кадрів;

- організація технічного і фінансового забезпечення, в тому числі забезпечення ресурсами, пов'язаними з інформаційними технологіями;

- вибір управлінської облікової політики та створення регламентів [2].

Ведення управлінського обліку не можливе без використання сучасних інформаційних систем (ABIS (Activity Based Information System), Стандарт MRP II (Manufacturing Resource Planning), ERP (Enterprise Resource Planning)). Однак купівля і цілеспрямоване використання такого типу

інформаційних систем вимагає вкладення вагомих інвестицій, що може вплинути на основну діяльність підприємства. У зв'язку з вищезазначеним, в процесі впровадження стратегічного управлінського обліку необхідно враховувати його цільову спрямованість і співвідношення витрат на його ведення з отриманими вигодами [1].

На жаль, запровадження управлінського обліку не є легким завданням і зіштовхується з низкою проблем, такими як:

- відсутність розуміння важливості його впровадження та ведення на підприємстві;
- розуміння такого обліку лише як частини фінансового бухгалтерського обліку;
- відсутність довготривалих стратегічних цілей на підприємстві;
- недостатність кваліфікованих саме в цій сфері працівників на підприємстві;
- надання надвеликої ролі автоматизації управлінського обліку;
- відсутність опису бізнес-процесів підприємства.

Зрозуміло, що між управлінським та фінансовим обліком існує міцний взаємозв'язок. Їх об'єднують спільні принципи, методи. Проте є і багато відмінностей, що впливають із різних завдань. Наприклад, частота подання звітності, ступінь відкритості інформації тощо.

Управлінський облік створює конкурентні переваги, адже надає підприємству необхідну інформацію для прийняття стратегічних рішень, тому такий облік є ефективним інструментом управління. Досвід вітчизняних підприємств засвідчує, що безпосередньо практичне застосування управлінського обліку, на жаль, ще не набуло достатнього поширення.

Список використаних джерел

1. Болдуєв М.В., Корінев В.Л. Організація стратегічного управлінського обліку на промислових підприємствах. Держава та регіони., 2010. № 6.С. 190–194.
2. Єршова Н.Ю. Управлінський облік в проекції організаційної структури управління підприємством : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 21 квіт. 2017 р. Ужгород, 2017. С. 158–162.
3. Мошковська О.А. Організація стратегічного управлінського обліку на сучасних вітчизняних молокопереробних підприємствах. Електронне наукове фахове видання., 2016. С. 585-591 URL: <http://global-national.in.ua/issue-13-2016/21-vipusk-13-zhovten-2016-r/2483-moshkovska-o-a-organizatsiya-strategichnogo-upravlinskogo-obliku-na-suchasnikh-vitchiznyanikh-molokopererobnikh-pidpriemstvakh>. (дата звернення: 14.10.2020).
4. Николаева О.Е., Алексеева О.В. Стратегический управленческий учет . Изд-во ЛКИ, 2008. 304 с.
5. Писаренко Т. М. Історичні передумови виникнення стратегічного управлінського обліку . URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_11_25_lutsk/sekcija_section_1_2015_11_25/istorichni_peredumovi_viniknennja_strategichnogo_upravlinskogo_obliku/107-1-0-1695. (дата звернення: 14.10.2020).